

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ІСТОРИЧНОГО
МУЗИКОЗНАВСТВА

Фахова профілізація «Музикознавство»

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Магістр	
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво	
Курс	1-2	
Семестр	1-3	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	180 / 6	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Александрова Оксана Олександрівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор мистецтвознавства, професор
	Посада	Завідувач кафедри теорії музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Aleksandrova.pdf aleksoks@gmail.com
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Рощенко Олена Георгіївна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор мистецтвознавства, професор
	Посада	Професор кафедри історії української та зарубіжної музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Roshchenko_2.pdf elena.roshenko@gmail.com
Анотація	Дисципліна «Методологія теоретичного та історичного музикознавства» націлена на опанування здобувачами методів теоретичного та історичного музикознавства для проведення науково-дослідницької, музикознавчої та педагогічної діяльності. Провідна роль у вивченні навчальної дисципліни належить висвітленню безперервності і стадіальності музично-історичного процесу, визначенню місця теоретичних	

	та історичних методів в структурі музикознавчого дослідження, розкриттю поняттєвого апарату сучасного музикознавства.
Мета дисципліни	Засвоєння фундаментальних засад музикознавства як інтегративної засадничої науки; формування підґрунтя для написання кваліфікаційної наукової роботи на основі використання методології теоретичного та історичного музикознавства.
Програмні результати навчання	РН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків. РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих, композиторських та педагогічних інтерпретацій. РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. РН 11. Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень. РН 12. Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.
Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 10. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції. СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду. СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності. СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації. СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету. СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.
Зміст навчальної дисципліни	<u>Теми з теоретичного музикознавства</u> <i>Тема 1.</i> Теоретичне музикознавство в системі спеціального наукового знання <i>Тема 2.</i> Структура теоретичного музикознавства. Історія теорії музики європейської традиції <i>Тема 3.</i> Музичний твір як предмет теоретичного музикознавства <i>Тема 4.</i> Стиль як семіотичний об'єкт <i>Тема 5.</i> Музичний текст і методи його аналізу

	<p><i>Тема 6.</i> Теорія жанру: еволюція і порівняльний аналіз наукових уявлень, типологія музичних жанрів. Жанр і жанровість</p> <p><i>Тема 7.</i> Музичне мислення: функції, структура</p> <p><i>Тема 8.</i> Типи музичної семантики</p> <p><i>Тема 9.</i> Музична форма: від звука до структури</p> <p><i>Тема 10.</i> Інтонія, образ і техніка письма</p> <p><i>Тема 11.</i> Вчення про мелодію: історія, дефініції, концепції</p> <p><i>Тема 12.</i> Вчення про метроритм і темп; значення для виконавства і слухачького сприйняття</p> <p><i>Тема 13.</i> Гармонія як функціональна система</p> <p><i>Тема 14.</i> Вчення про фактуру</p> <p><u>Теми з історичного музикознавства</u></p> <p><i>Тема 1.</i> Історичне музикознавство в системі спеціального наукового знання</p> <p><i>Тема 2.</i> Структура історичного музикознавства</p> <p><i>Тема 3.</i> Оперологія у структурі історичного музикознавства</p> <p><i>Тема 4.</i> Музична медієвістика та її методологічні засади</p> <p><i>Тема 5.</i> Становлення історичного мислення у музикознавстві: від античності до ХІХ століття</p> <p><i>Тема 6.</i> Історичне музикознавство межі ХХ – ХХІ століть</p> <p><i>Тема 7.</i> Історія музики як полідисциплінарна наука</p> <p><i>Тема 8.</i> Процесуальність як закономірність розвитку музичного мистецтва в історичному музикознавстві кінця ХХ – ХХІ століть</p> <p><i>Тема 9.</i> Багатовимірність функцій принципу історизму в музикознавстві</p> <p><i>Тема 10.</i> Структура принципу історизму в музикознавстві</p> <p><i>Тема 11.</i> Методологічна система принципу історизму в музикознавстві</p> <p><i>Тема 12.</i> Історіографія і історіографічний метод дослідження в історичному музикознавстві</p> <p><i>Тема 13.</i> Специфіка біографічного методу в історичному музикознавстві</p> <p><i>Тема 14.</i> Розробка періодизації творчості генія як наукове завдання монографічного дослідження у музикознавстві</p>
Види занять	Лекційні, практичні, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); самостійна робота (виконання завдань за певною темою).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, письмові роботи, індивідуальні презентації, робота на практичному занятті.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): диференційований залік – 1, 2 семестри; екзамен – 3 семестр.</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є</p>

	<p>виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p> <p>На першому занятті викладач доводить до відома здобувачів зміст робочої програми навчальної дисципліни із обов'язковою презентацією розподілу нарахованих балів за темами, видами робіт за темами, кількість балів та критерії оцінювання за кожним видом роботи.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як сервіс Google Meet (відеотелефонний зв'язок), платформи Zoom, Google Drive (сховище даних). Для забезпечення освітнього процесу додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle. Платформа використовується на основі ліцензії GNU General Public License.</p> <p>На першому занятті з дисципліни викладач доєднує здобувачів до груп / обмінюється e-mail / надає посилання на google-диск.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Гнатишин, О. (2018). <i>Історичний вимір українських музично-теоретичних концепцій</i>. Львів: Видавництво Львівської політехніки.</p> <p>Зінькевич, О. (2009). Логіка художнього процесу як історико-методологічна проблема. <i>Ставропільські філософські студії</i>, 3, 45–56.</p> <p>Коменда, О. (2009). Музикознавчі інтерпретації поняття стилю. <i>Музикознавчі студії Інституту мистецтв ВНУ імені Лесі Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського</i>, 3, 66–76.</p> <p>Котляревський, І. (2000). Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства. <i>Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського</i>, 9, 31–33.</p> <p>Рощенко, О. (2006). <i>Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму</i>. [Автореф. дис. д-ра мистецтв, НМАУ].</p> <p>Самойленко, О. (2003). Інтердисциплінарні тенденції сучасного музикознавства. <i>Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського</i>, 29, 64–79.</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методологія теоретичного та історичного музикознавства», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені

І. П. Котляревського 30 серпня 2023 року, протокол № 1.